

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI

**FarDU.
ILMIY
XABARLAR-**

1995-yildan nashr etiladi
Yilda 6 marta chiqadi

1-2025
IJTIMOIY FANLAR

**НАУЧНЫЙ
ВЕСТНИК.
ФерГУ**

Издаётся с 1995 года
Выходит 6 раз в год

Muassis: Farg'ona davlat universiteti.

"FarDU. Ilmiy xabarlar – Научный вестник. ФерГУ – Scientific journal of the Fergana State University" jurnali bir yilda olti marta elektron shaklda nashr etiladi.

Jurnal pedagogika, filologiya, tarix, falsafa, siyosat, kimyo, biologiya hamda geografiya fanlari bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining doktorlik dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

Jurnaldan maqola ko'chirib bosilganda, manba ko'rsatilishi shart.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 2020-yil 2-sentabrda 1109 raqami bilan ro'yxatga olingan.

Muqova dizayni va original maket FarDU tahririy-nashriyot bo'limida tayyorlandi.

Tahrir hay'ati

Bosh muharrir
Mas'ul muharrir

SHERMUHAMMADOV B.SH.
AXMADALIYEV Y.I.

FARMONOV Sh. (O'zbekiston)	O'zRFA akademigi, f-m.f.d., prof.	ZUOGANG PENG (Xitoy)	Janubiy-g'arbiy universitet, b.f.d., prof
ZAYNOBIDDINOV S (O'zbekiston)	O'zRFA akademigi, f-m.f.d., prof	PANASYUK M (Rossiya)	Qozon federal universiteti, g.f.d, profr
A'ZAMOV A (O'zbekiston)	O'zRFA akademigi, f-m.f.d., prof	VALI SAVASH YYELEK (Turkiya)	Anqara Hoji Bayram Veli universiteti fil. f.d., prof
SAGDULLAYEV Sh (O'zbekiston)	O'zR FA t.f.d., prof	SIROJIDDINOV Sh (O'zbekiston)	Alisher Navoiy nomidagi ToshDO'TAU akademigi, fil.f.d., prof
TURAYEV A. (O'zbekiston)	O'zRFA akademigi, k-b,f,d., prof	ABADI, TOTOK WAHYU (Indonesiya)	Universitas Muhammadiyah Sidoarjo, Siyosat va xalqaro huquq.
RASHIDOVA S. (O'zbekiston)	O'zRFA k.f.d., prof	SCOTT LEVI (AQSH)	Ohio State University, PhD, prof
ABDULLAEVA Z (Qirg'iziston)	OshDU k.f.n., dots	AZIYA ZHUMABAYEVA (Qozog'iston)	Abay nomidagi Qozog milliy pedagogika universiteti
TOJIBOYEV K. (O'zbekiston)	O'zRFA akademigi, b.f.d., prof	SANIYA NURGALIYEVA (Turkiya)	Ataturk University
G'ULOMOV S. (O'zbekiston)	O'zRFA akademigi, i.f.d, prof	SALTANAT ABILDINA (Qozog'iston)	E. A. Buketov nomidagi Qaragandi davlat universiteti
JUMABEKOVA B (Qozog'iston)	b.f.d., prof		

Tahririyat kengashi

IJTIMOIY FANLAR BO'YICHA			
XONKELDIYEVA G.	FarDU, i.f.d., prof.	SIDDIQOV I.	FarDU, f.f.d., prof
XAKIMOV N.	FarDU, f.f.d., dots.	YULDASHEV S.	FarDU, f.f.d. (DSc)
ISOMIDDINOV M.	FarDU, t.f.d., prof	G'ANIYEV B.	FarDU, f.f.d., (DSc) dots.
USMONOV B.	FarDU, t.f.d., prof	QOSIMOV A.	FarDU, f.f.d., prof.
MAXMUDOV O.	FarDU, t.f.d., dots	QAMBAROV A.A	FarDU, f.f.d., prof
QAHHOROVA M.	Xalqaro islom akademiyasi, f.f.d., prof.	ALIMOVA N.O	FarDU, t.f.b.f.d., dots
QAMBAROV A.	FarDU, f.f.d.prof.	XASANOV M.X	FarDU, t.f.b.f.d., prof
MAMATOV M.	FarDU, f.f.d., prof.	SHAMSIYEVA M.X	FarDU, t.f.b.f.d., dots
DADABAYEVA	FarDU, yu.f.f.d., dots		

Bo'lim boshlog'i: Zokirov I.I., b.f.d.,prof.

Texnik muharrirlar: Sheraliyeva J.
Mirkarimova Sh.

Musahhihlar: Mahmudov F.
O'rinboyev I.

Tahririyat manzili:

150100, Farg'ona shahri, Murabbiylar ko'chasi, 19-uy.
Tel.: (0373) 244-44-57. Mobil tel.: (+99891) 670-74-60
Sayt: www.fdu.uz. Jurnal sayti: Journal.fdu.uz

Sh.Abdugʻaffor

XX asr boshlarida Fargʻona viloyatining Rossiya imperiyasi bilan iqtisodiy aloqalari 99

T.Egamberdiyeva, Sh.Oxunjonova

Taʼlimda gender yondashuvga oid xalqaro tajribalar tarixidan 105

R.A.Arslonzoda R.M.Qodirova

XX asrning 20-30 yillarida Oʻzbekiston SSR maktablarida tarix fanining oʻqitilishi masalalari 111

J.Sultonov

Chingizxonning tangut davlatini egallash yoʻlidagi oʻziga xos diplomatiyasi 116

E.K.Abdulxayev

Qatagʻon siyosati qurboni boʻlgan jadidlarning rehabilitatsiya qilinishi 122

Q.V.Yoʻlchiyev

Urush mavzusining badiiy ifodasi 126

X.P.Jurayev, N.O.Maqsumov

Mustaqillik yillarida Fargʻona viloyatida sport infrastrukturasining rivojlanishi 131

O.B.Abdunosirova

Temuriylar davrida yuqumli kasalliklar va ularning ijtimoiy-madaniy hayotga taʼsiri 134

D.J.Nizomitdinov

Amir Temurga asir tushgan nemis ritsari 138

A.R.Usmonov

Dehqonchilik anʼanalari bilan bogʻliq nomoddiy madaniyat (Fargʻona vodiysi misolida) 141

F.I.Qayumova

XX asr 20–30-yillaridagi iqtisodiy siyosat xususida ayrim mulohazalar (Fargʻona vodiysi misolida) 147

B.A.Usmonov

1470 – 1507-yillarda xurosonda Temuriylar davlatining siyosiy inqirozi va tugatilishi 153

B.A.Usmonov, R.X.Akbarov

Yangi qarashlarga boy tadqiqot 157

UO‘K: 94(357)“1470/1507”

1470 – 1507-YILLARDA XUROSONDA TEMURIYLAR DAVLATINING SIYOSIY INQIROZI VA TUGATILISHI**ПОЛИТИЧЕСКИЙ КРИЗИС И УПАДОК ТИМУРИДОВ В ХОРАСАНА В 1470-1507 ГОДАХ****THE POLITICAL CRISIS AND COLLAPSE OF THE TIMURID STATE IN KHORASAN FROM 1470 TO 1507.****Usmonov Bahriddin Ahmedovich**

Farg‘ona davlat universiteti tarix fanlari doktori, professor

Annotatsiya

Mazkur maqolada Temuriylar davlatining hukmdori Sulton Abu Sa‘id Mirzoning vafotidan so‘ng Xurosonda yuz bergan siyosiy vaziyat, Samarqand va Hirot amirlari o‘rtasidagi raqobat, shuningdek, Sulton Husayn Boyqaroning ushbu vaziyatdan foydalangan holda Xuroson taxtini qo‘lga kiritishi va hududda o‘z hokimiyatini mustahkamlash uchun olib borgan kurashlari birlamchi tarixiy manbalar hamda mavjud ilmiy adabiyotlar asosida tahlil etilgan.

Аннотация

В данной статье анализируется политическая ситуация, которая сложилась в Хорасане после смерти правителя Тимуридов Султана Абу Саида Мирзы, а также конкуренция между амиром Самарканда и амиром Герата. Особое внимание уделено тому, как султан Хусейн Байкарани использовал данную ситуацию для того, чтобы захватить Хорасанский трон и укрепить свою власть в регионе. Анализ проводится на основе первичных исторических источников и существующей научной литературы.

Abstract

This article analyzes the political situation in Khorasan after the death of Sultan Abu Sa‘id Mirza, the ruler of the Timurid state, as well as the rivalry between the amirs of Samarkand and Herat. It also focuses on how Sultan Husayn Bayqara took advantage of this situation to seize the throne of Khorasan and strengthen his rule in the region. The analysis is based on primary historical sources and existing scholarly literature.

Kalit so‘zlar: Temuriylar davlati, taxt uchun o‘zaro urushlar, Xuroson, Movarounnahr, Sulton Abu Sa‘id Mirzo, Sulton Ahmad Mirzo, Sulton Mahmud Mirzo, Sulton Husayn Bayqaro, Chinoron janggi, Bogi Chag‘on.

Ключевые слова: Тимуридское государство, войны за трон, Хорасан, Мавераннахр, Султан Абу Саид Мирза, Султан Ахмад Мирза, Султан Махмуд Мирза, Султан Хусейн Байкара, Чинаронская битва, Баг-и Чагон

Key words: Timurid State, Wars for the Throne, Khorasan, Mavarannahr, Sultan Abu Sa‘id Mirza, Sultan Ahmad Mirza, Sultan Mahmud Mirza, Sultan Husayn Bayqara, Battle of Chinaron, Bagh-i Chagon.

KIRISH

Sulton Husayn Mirzo tarixda ko‘proq Sulton Husayn Boyqaro nomi bilan mashhur bo‘lgan temuriy hukmdordir. U Temuriylar davlatining so‘nggi yirik hukmdorlaridan biri bo‘lib, Xurosonda hokimiyatni qo‘lga kiritgan va o‘lkaning gullab yashnashi, madaniy hayotning taraqqiy etishi uchun katta hissa qo‘shgan. Mazkur maqolada taxtga kelgunga qadar goh Shimoliy Xurosonda, goh Xorazmda hokimiyatni qo‘lga kiritish uchun ko‘plab janglar olib borgan Sulton Husayn Boyqaroning Xuroson taxtiga kelishi va o‘z hokimiyatini mustahkamlash uchun olib borgan kurashi hamda Temuriylar davlatining inqirozga yuz tutishi masalasini tarixiy manbalar va ilmiy adabiyotlar orqali tahlil etishga harakat qilindi. Shuningdek, ushbu mavzu bo‘yicha olib borgan tadqiqotlarimiz asosida bir qator natijalarga erishildi[1]. Ularning ayrimlari haqida ushbu maqolada bayon etamiz.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Tarixshunosligimizda Sulton Husayn Boyqaroning hokimiyatga kelishi masalasida alohida yirik tadqiqot olib borilmagan. Ammo bir qator adabiyotlarda ushbu masalaga ham qisman to‘xtalib o‘tilgan[2; 3; 4; 5; 6]. Mavjud ilmiy adabiyotlarni va Sulton Husayn Boyqaro davrida Xurosonda yuz bergan tarixiy jarayonlarni tahlil qilishda Abdurazzoq Samarqandiy va Xondamirlarning asarlaridan keng foydalanildi[7; 8].

Temuriylar davri tarixiga oid manbalarni, shuningdek ilmiy adabiyotlarda keltirilgan ilmiy qarashlarni tadqiq etishda ilmiylik, xolislik, tarixiylik tamoyillaridan kelib chiqib, qiyosiy tahlil uslubidan foydalandik.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

1469-yilning 17-mart kuni Abusaid mirzoning halok bo'lganligi bo'lganligi xabari Hirot shahriga ham yetib keldi. Shu kuni Ozarbayjonda mag'lub bo'lgan qo'shin bilan Hirotga yetib kelgan Abusaid mirzoning o'g'li Sulton Mahmud mirzo va uning akasi Samarhand hokimi Sulton Ahmad mirzolar nomiga xutba o'qildi. Abusaid mirzoning topshirig'i ko'ra Hitori Shodmon viloyatidan o'z qo'shini bilan Ozarbayjonga ketayotgan amir Qanbar Ali ham Hirotga yetib kelib, shu yerda turgan edi. Marhum hukmdor farzandlari nomiga xutba o'qilishida ushbu amirning xizmati katta edi. Lekin hirotliklar Movarounnahrlik amirlar qo'li ostida qolishni hohlamadilar. Sulton Husayn Boyqaroning yetib kelayotganligi xabari kelishi bilan 1469-yilning 18-mart kuni Ixtiyoriddin qal'asi hokimi qal'a darvozalarini berkitib, isyon boshladi. Shahar amaldorlari va obro'li kishilarning aksariyati shahardan chiqib, yaqinlashib kelayotgan Sulton Husayn Boyqaro lashkariga borib qo'shila boshladilar. Bunday sharoitda Hirotga qolishni ma'qul topmagan samarqandlik amirlar Hirotni tark etishga qaror qildilar. Ularning shaharni tark etishiga 50 ming kishilik qo'shin bilan Amudaryoni kechib o'tib, Murg'ob daryosi bo'yiga yetib kelgan Sulton Ahmad mirzoning kutilmaganda Samarqandga qaytishga qaror qilganligi ham ta'sir qilgan bo'lishi mumkin. Sulton Abusaid mirzo Ozarbayjon yurishini boshlashi oldidan agarda Xurosonga Sulton Husayn Boyqaro hujum qiladigan bo'lsa, Sulton Ahmad mirzo o'z qo'shini bilan Hirotga yetib kelishi kerakligini ta'kidlagan edi. 1469-yilning bahorida Sulton Husayn Boyqaroning Xurosonga bostirib kirish xavfi paydo bo'lganini eshitgach, Samarqand lashkari Xuroson tomon yo'lga chiqadi. Lekin Amudaryodan kechib o'tganlaridan so'ng Sulton Abusaid mirzoning halokati xabarini eshitgach, Murg'ob daryosibo'yida bir necha kun to'xtab turadi. Xuroson xalqining Sulton Husayn Boyqaro kutayotganligi ma'lum bo'lgan, Sulton Ahmad mirzo ortga qaytish qaror qiladi. Shundan keyin temuriylar davlati Xuroson va Movarounnahr mulklariga bo'linib ketdi va qayta birlashmadi.

Sulton Abusaid mirzoning Ozarbayjon yurishi davom etayotgan vaqtda Sulton Husayn Boyqaro turkman cho'llari va Dashti Qipchoqning ushbu cho'llar bilan chegaradosh hududlarida yashiringan edi. 1468-yilning noyabr oylaridan boshlab Xorazm, Niso va Obivard viloyatlarida Sulton Husayn mirzoning hujum qilish xavfi paydo bo'ldi. Abusaid mirzoning amirlari tashkiliy ravishda viloyatlardagi qal'alar va shaharlar himoyasini tashkil qildilar. Bunday tashkiliy himoyalani avvalgi davrlarda uchramagini bilan ham e'tiborlidir. Shahar va qal'alarga atrofdagi qishloqlarning aholisi ko'chirildi. Shaharlardagi har o'n uyning to'rttasi ko'chirib keltirilgan aholiga bo'lib berildi. Barcha shahar-qal'alarning mudofaa istehkomlari ta'mirlandi, zarur holatda yangidan qurildi va domiy qo'riqchilik joriy etildi. Bu ishlarda butun xalq ommasi faol qatnashdi. Lekin hosilni yig'ib olishda qiyinchilik tug'ilganligi, aholisi shaharga ko'chirilgan hududlarning beboshlar tomonidan talon-taroj etilishi ma'lum darajada xalqning ahvoriga salbiy ta'sir etdi.

Sulton Husayn mirzo 1469-yilning yanvar oyida Sulton Abusaid mirzoning ahvoli mushkullashib qolganini eshitiishi bilan Niso va Obivard viloyatlari chegaralarida paydo bo'ldi. Bu vaqtda Xurosonni himoya qilish uchun Samarqanddan 50 ming kishilik qo'shin bilan Sulton Ahmad mirzo ham kelayotgan edi. Husayn Boyqaro Sulton Abusaid mirzoning halokati haqidagi xabar kelishi bilan bu xabarni amudaryoni kechib o'tib Hirotga yaqinlashayotgan Sulton Ahmad mirzoga yetkazdi. Natijada Sulton Ahmad mirzo Hirot tomon yurishni to'xtatdi va vaziyatni kuzata boshladi. Bu vaqtda Ozarbayjondan qaytib kelayotgan Sulton Mahmud mirzo Hirotga yaqinlashib kelayotgan edi. Sulton Husayn Boyqaro Hirotni zabt etish uchun ilg'or qilib amir Valibekni jo'natgan edi. Amir Valibek Sulton Mahmud mirzo lashkariga hujum qildi. Jangga tayyor bo'lmagan va o'ta tushkun holatda bo'lgan Sulton Mahmud mirzo lashkari jang qilmay Hirot tomon chekindi. U 1469-yil 16-mart kuni shaharga kirib keldi, lekin, avval ham ta'kidlagan sabablarga ko'ra 18-mart kunishaharni tark etishga qaror qildi. Sulton Husayn mirzo esa 22-mart kuni Hirotga yetib keldi va 24-mart kuni taxtga o'tirdi. U chekinayotgan Sulton Mahmud mirzoni taqib etish va Balxni zabt etish uchun Amir Zaynulobiddin arlot blshchiligida qo'shin jo'natdi. Bu lashkar Sulton Mahmud mirzo qo'shinlarini tormor etish bilan birgalikda Shibirg'on va Balx shaharlarini ham egallab oldi. Shu vaqtda Sulton husayn Boyqaro qo'li ostiga Astraboddan to Balxgacha, seistondan to Xorazmgacha bo'lgan viloyatlar bitirlashtirildi.

Lekin toj-taxt uchun kurash tugamagan edi. Garchi Sulton Ahmad mirzo, Sulton Mahmud mirzo kabi marhum Sulton Abusaid Mirzoning farzandlari Xuroson mulkiga da'vogarlik qilmayotgan

TARIX

bo'lsalarda, Xuroson taxti talabgorlari oz emas edi. Ularning ichida eng xavfli Ozarbayjonning yangi hukmdori amir Hasanbek tomonidan qo'llab quvvatlanayotgan Mirzo Yodgor edi. Yodgor mirzo Shohruh mirzoning o'sha vaqtda tirik bo'lgan yagona avlodi edi. U 1369-yilning avgustida Mozandaronga bostirib kirdi. Astrabod hokimi amir Toramiy raqib hujumiga dosh berolmay, Hirotga chekinadi. Sulton Husayn mirzo ham imkon qadar ko'proq lashkar yig'ishga intildi. Qo'shinni ta'minlash uchun Hirot shahri aholisiga katta miqdorda qo'shimcha soliq solindi. Bu esa katta narozilikni keltirib chiqardi. Shunga qaramay 30 ming kishilik lashkar to'play olgan Sulton Husayn mirzo 1369-yili 15-oktabr kuni Yodgor mirzo lashkarini Astrobod yo'lidagi Chinoron mavzeyida tormor keltirdi. Astrabod viloyati hokimligini amir Shayx Temurga topshirgan Sulton Husayn Boyqaro Hirotga qaytishga qaror qildi. Yodgor mirzo esa Domg'on va Simnon viloyatlariga chekindi va Ozarbayjon hukmdori amir Hasanbekdan yordam so'radi. Amir Hasanbek temuriy shahzodalar o'rtasidagi nizolarni yanada kuchaytirish uchun Yodgor mirzoga ko'mak uchun ikki ming kishilik harbiy qismni yubordi. Yordamchi qo'shinning kam sonligi amir Hasanbek biror bir tomonning yaqqol g'olibligidan ko'ra ular o'rtasidagi urushning uzoqroq cho'zilishini istaganligini ko'rsatadi. Ozarbayjon qo'shini dastlab Jom viloyatini qo'lga kiritadi. Bu vaqtda amir Hasanbekning o'g'li Kermion hokimi amir Zaynalbek ham ming kishilik qo'shin bilan to'satdan Ko'histon viloyatiga hujum qiladi va yaqindagina Astrobod hokimligidan olinib, Ko'histonga tayinlangan amir Toramiyni qatl etadi. Bu vaqtda Yodgor mirzoning o'zi esa Sabzavorni egallab oladi. 1470-yilning 4-mart kuni Sulton Husayn Boyqaro ham lashkar tortib, Nishopur orqali Sabzavorga yetib keldi. Yodgor mirzo askari kam bo'lganligi uchun ham Bistom viloyatiga chekinishga qaror qildi. Sabzavorni himoya qilishni esa amir Qozibekka topshirdi. Lekin ko'p o'tmay Xuroson lashkari tomonidan Sabzavor egallanib, amir Qozibek esa qatl etildi. Lekin bu g'alaba Sulton Husayn mirzoning mavqeyini yaxshilamadi. Amir Hasanbek Yodgor mirzoga yordam berish uchun o'g'li Sulton Xalil boshchiligidagi katta lashkar jo'natganligi va Hirotga xalq g'alayoni boshlanganligi xabari Xuroson lashkari ichida porakandalik boshlanishiga sabab bo'ldi. Bir guruh amirlar Yodgor mirzo tomoniga qochib o'ta boshladilar. Jumladan Astrobod hokimi amir Shayx Temur ham bir necha janglardan so'ng Yodgor mirzo tomoniga o'tib ketdi.

Murakkab vaziyatda qolgan Sulton Husayn Boyqaro Hirotga Alisher Navoiyni jo'natdi va xalqning talablarini bajarib, g'alayonni tinch yo'l bilan to'xtata oldi. Hirotidagi xalq g'alayoniga yangidan "tutun puli" solig'ini olinishi va undagi zo'ravonliklar sabab bo'lgan edi.

Husayn Boyqaro Hirot tomon chekinishni ma'qul ko'rdi. Lekin qo'shinning Yodgor mirzo tomonga o'tib ketishini to'xtatib bo'lmadi. 1470-yilning 19-iyun kuni esa Sulton Husayn mirzoninglashkari diyarli tarqalib ketdi. Uning o'zi esa kam sonli askarlari bilan arlot ulusi (ushbu qabila yashayotgan dasht)ga borib joylashdi. Ushbu qabilaning yirik amirlari amir Pir Muhammad, amir Ja'far va amir Zaynulobiddinlar uning Sulton Husayn mirzoni qo'llashda davom etdilar.

Hirotga Shohruh mirzoning avlodi bo'lgan Yodgor mirzoning ham tarafdorlari anchagina edi. Ularning ko'magida 1470-yilning 5-iyul kuni Yodgor mirzo nomiga xutba o'qildi va uning o'zi 8-iyul kuni Hirotga yetib kelib, shahar tashqarisidagi Bog'i Chag'on nomli qasrga joylashdi. Yodgor mirzo bilan birgalikda Hirotga yetib kelgan turkman lashkari Hirotni talon-taroj qila boshladi. Garchi Yodgor mirzo ham imkon qadar turkmanlar beboshligini oldini olishga harakat qilgan bo'lsada, bunga to'liq erisha olmadi. Buning ustiga amir Hasanbekning o'g'li Sulton Xalil turkman lagkari bilan Mashhadgacha bo'lgan yerlarni zabt etdi. Yodgor mirzo Amir Hasanbekka murojat qilib, amir Xalilni Mashhadga to'xtatishga erishdi. Ko'histon ham amir Hasanbekning yana bir o'g'li Zaynalbekning qo'lida edi. Ular Yodgor mirzoni qo'llab quvvatlash bahonasida bu yerlarni tark etishni hohlamasdilar.

Sulton Husayn Bayqaro arlot ulusida ham uzoq qola olmadi. Unga bu safar Sulton Abusaid mirzoning uch o'g'li Sulton Mahmud, Abobakr va Ulug'bek mirzolar birgalikda hujum qildilar. Arlotlarning yirik amirlari Jafar va Zaynulobiddinlar ham unga xiyonat qiladilar. Lekin Sulton Husayn mirzo bu to'qnashuvdan g'olib chiqishga erishadi. Ushbu g'alabadan ruhlangan mirzo 1470-yilning 21-avgusti kuni to'satdan yarim kechasi Bog'i Zag'onga hujum qiladi va Yodgor mirzoni asir olib, qatl etishga erishadi.

Shunday qilib Sulton Husayn Bayqaro 1470-yilning 21-avgusti kuni yana Hirot taxtini egallaydi va vafotiga qadar boshqa qo'ldan chiqarmaydi.

XULOSA

Xulosa sifatida aytish mumkinki, Sulton Abu Sa'id davrida Shimoliy Xuroson va Xorazmda o'rnashib olish uchun kurashgan, ammo kurashlarda mag'lub bo'lgan Sulton Husayn Bayqaro Dashti

Qipchoqqa ketib o'zi uchun qulay bo'lgani vaziyat tug'ulishini kutayotgan edi. 1469-yili Sulton Abu Sa'id mirzoning Ozarbayjonda halok bo'lishi unga hokimiyatni egallash uchun qulay sharoit yaratdi. Bu sharoitdan unumli foydalangan yosh hukmdor o'zining Sulton Ahmad mirzo, Sulton Mahmud mirzo va Yodgor mirzo kabi raqiblarini tor-mor etib Xuroson taxtini qo'lga kiritdi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Usmonov B.A. O'zbekiston tarixi. Amir Temur va temuriylar siyosiy tarixi: O'quv qo'llanma. – Farg'ona.: FDU nusxa ko'paytirish bo'limi. 2024. – 299 b.
2. Файзиёв Т. Темурийлар шажараси - Т.: Ёзувчи, 1995. – 352 б.
3. Мухаммаджонов А. Амир Темур ва темурийлар салтанати – Т.: Қомуслар бош тахририяти, 1994. – 156 б.
4. Бартольд В.В. Очерк истории Семиречья. // Сочинения, Т.2, Ч.1. – М.:Издательство восточной литературы, 1963.
5. Subtekny Maria E. Timurids in Transition – Leiden-Boston: Brill, 2007. – 411 p.
6. Macit Ensar. Timurlular – Istanbul, 2021. – 128 p
7. Абдураззоқ Самарқандий. Матлаи саъдайн ва мажмаи баҳрайн / Форс тилидан таржима ва изоҳлар муаллифи А. Ўринбоев. Ж. II. Қ. II-III. 1429 – 1470 йил воқеалари. – Т. : «O'zbekiston». 2008. – 832 б.
8. Хондамир Ғиёсиддин. Ҳабиб ус-сийар фи ахбори афроди башар / Форс тилидан таржима, муқаддима муаллифлари – Жалил Ҳазратқулов, Исмоил Бекжонов, Изоҳлар муаллифлари – Ашраф Аҳмедов, Исмоил Бекжонов, – Т.: Ўзбекистон, 2013. – 1272 б.